

підвищення виробничої дисципліни; підвищення відповідальності за якість продукції; стан і розвиток культури виробництва; рівень кваліфікації персоналу.

До нормативно-правових факторів відносять: вимоги міжнародного, європейського та вітчизняного законодавства, що регулюють діяльність транспорту та вимоги багатосторонніх угод.

До соціально-економічних факторів належать: умови праці; відданість своєму підприємству; моральне стимулювання працівників; професійна структура кадрів; підвищення кваліфікації персоналу.

Основними інструментами механізму управління якістю продукції на підприємстві є: стандартизація й сертифікація продукції; внутрішні системи якості; державний нагляд за дотриманням стандартів, норм і правил; внутрівиробничий і технічний контроль якості.

Таким чином, основними завданнями управління якістю продукції на підприємствах на сучасному етапі є:

- систематичне приведення рівня якості продукції до існуючих та прогнозованих потреб ринку, а також цілеспрямований вплив на розвиток потреб;

- забезпечення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому й зовнішньому ринках;

- визначення завдань з модернізації продукції, що випускається, і створенню нових видів продукції;

- визначення складу цільових програм якості та ін.

Основні акценти сучасних систем менеджменту якості стосуються всебічного задоволення вимог споживачів, залучення всіх працівників до процесів забезпечення якості та тотального управління (усіма сторонами діяльності підприємства), безперервного поліпшення якості й комплексної стандартизації.

УДК 657

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК СКЛADOVA ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВ

Чебанова Н.В., д.е.н., професор (УкрДАЗТ)

Бухгалтерська інформаційна система може бути розглянута як різновид інформаційної системи або системи "взагалі", якщо мова йде про її дослідження. У цьому контексті бухгалтерська інформаційна система розуміється як система, що використовує інформаційні технології (комп'ютерні, телекомунікаційні, інші засоби) – за

формою, засобами її підтримки; і як система, що характеризується певним інформаційним змістом – за змістовними ознаками. Таке спрощене виділення тільки двох аспектів системи, складного багатомірного комплексу потрібне для виявлення загального – загальні інформаційні системи та особливого – конкретні інформаційні системи, що функціонують у комп'ютерному просторі.

Необхідність залучення методології теорії систем до розроблення комп'ютеризованих інформаційних систем у цілому підтверджується потребами практики. При вирішенні проблеми побудови складних систем виникає необхідність створення моделі, що є прообразом розроблювальної системи. Модель, що закладається в основу її побудови, адекватно відображає всі інформаційні процеси, що протікають у реальних об'єктах. Головна мета бухгалтерської інформаційної системи – на базі зібраних вихідних даних одержати вторинну підсумкову інформацію, що буде слугувати основою для прийняття управлінських рішень.

Розглядаючи систему можна виділити такі основні компоненти:

1) Об'єкт в ролі якого можуть розглядатися поняття та сукупність їх властивостей. Вибір об'єкта це визначення меж системи.

2) Суб'єкт дослідження, чи спостерігач. Рівнозначні, але більш вузькі поняття – дослідник, аналітик, розробник, користувач системи. В розумінні поняття "спостерігач" може вкладатись різний конкретний зміст. Це може бути окрема людина, машина, соціум, який взаємодіє з певною економічною системою або інститутом.

3) Наявність задачі, яка визначає відносини спостерігача до об'єкта та є критерієм, за яким проходить відбір об'єктів та їх властивостей. Задача в конкретних випадках отримує різні інтерпретації: постановка та специфікація проблеми, дослідження властивостей об'єкта, його конструювання, реконструювання, створення об'єкта, керування ним, його використання.

4) Наявність зв'язку між об'єктом, спостерігачем та задачею, що виражається в наявності мови, за допомогою якої спостерігач може відобразити всі властивості об'єкта, які необхідно враховувати при вирішенні задачі. Мова тут розуміється в загальнонауковому значенні як сукупність комплексу понять та взаємозв'язків між ними.

У випадку з бухгалтерським обліком проблеми його ідентифікації як об'єкта з певним набором елементів не існує. Поясненням тому є п'ятисотрічний період розвитку науки про бухгалтерський облік, яка не тільки висунула різноманітні теорії, а і визначила основні складові бухгалтерського обліку через формування

категорійного, понятійного апарату, механізму їх взаємодії. На сьогодні межі бухгалтерського обліку як об'єкту визначаються його функціональним призначенням – забезпечення інформацією управлінських рішень. Для цього у відповідь на потреби управління постійно удосконалювалися три складові бухгалтерського обліку: методологія, форми, організація.

УДК 657

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВ

Чебанова О.П., асистент (УкрДАЗТ)

Інформаційною базою для прийняття управлінських рішень є дані бухгалтерського та податкового обліку. Виходячи із принципів бухгалтерського обліку про безперервність облікових процедур і використання із року в рік одних і тих же способів і методів облікової політики, постає завдання розробки системного підходу до формування бухгалтерського обліку та оподаткування в умовах чинного законодавства. Тим більше, що підстави для визначення пріоритетів системності на сьогоднішній день диктуються не тільки чинним законодавством в сфері суто теоретико-методологічного впровадження бухгалтерського обліку, а й на рівні виконання норм діючого Податкового Кодексу України.

Наукові дослідження системного підходу до формування інформаційної бази потребують попереднього вивчення та врахування основ теорії систем. Історичний досвід формування систем бухгалтерського обліку та оподаткування свідчить про те, що вони є найбільш адаптованими до фактичних умов та нових запитів динамічно прогресуючого бізнес-середовища і типової системи управління підприємством. Використання системного підходу при вивченні проблемних питань обліку дає змогу розширити межі дослідження, врахувати в комплексі всі фактори впливу на об'єкт дослідження, деталізувати компоненти в залежності від їх участі в системі, моделювати необхідні процеси та явища.

Нині в економічних дослідженнях зустрічається більше сорока підходів до визначення поняття системи. Загальний їх огляд дає змогу стверджувати, що управління можна вважати системою найбільш високого порядку. А вже необхідність зростання його якості дає змогу окреслити такі системи як економіка і її складову – бухгалтерський облік.

Дати визначення поняття «система» досить важко, оскільки воно відображає абстрактну

категорію, що відноситься до глибоких філософських основ. Визначення поняття системи зводиться до того, що це цілісна множина об'єктів, пов'язаних між собою взаємними відносинами. Цілісність є ознакою того, що властивості системи не є сумою властивостей її складових.

Це пояснюється тим, що за поняттям даного терміну стоїть розвинена методологічна традиція, яка характеризує сталий на протязі усієї інтелектуальної історії людства, а особливо в останні десятиріччя, досить ефективний стиль мислення. Системне мислення – це мислення сучасної людини, яке ототожнюють з поняттям системний підхід, що являє собою аспект, принцип мислення при якому категорія «система» використовується в якості методу та як інструмент пізнання. На сучасному етапі будь-яка високопрофесійна сфера діяльності не обходиться без системного підходу. Системний підхід відноситься до числа не чисельних але результативних інтелектуальних винаходів людства, без використання якого неможлива успішна професійна діяльність практично в будь-якій сфері.

У подальшому розвиток системи бухгалтерського обліку та оподаткування визначається тим, яка інформація, кому та в які терміни повинна надаватись. По відношенню до конкретного підприємства користувачі інформації бухгалтерського обліку та оподаткування групуються у кілька груп: інвестори, держава, менеджери, кожна з яких має свої інтереси в діяльності підприємства і певним чином приймає участь у розподілі прибутку.

УДК 338.5:656.611.2

РОЗВИТОК СИСТЕМИ БЮДЖЕТНОГО УПРАВЛІННЯ ПОРТОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Широков М.А., аспірант (ОНМУ)

Управління витратами портових підприємств тісно пов'язане з функціонуванням системи бюджетного планування, контролю і аналізу витрат та фінансових ресурсів. Система управління витратами поєднує численні завдання, основними серед яких є розрахунок норм, складання і доведення бюджетів витрат до конкретних підрозділів підприємства, організація обліку у місцях виникнення витрат і центрах відповідальності. Технологія бюджетного управління має суттєві переваги, однак її використання є досить обмеженим в сучасних умовах функціонування українських портових підприємств.

Для ефективного використання